

Yksityisteiden perusparannuksen lisämäärärahan hakeminen

Elinvltk 22.05.2023 § 98
117/10.03.01.00/2023

Valmistelija

Maanrakennusmestari Jaana Lämsä, 0400 855 917, jaana.lamsa@vaala.fi

Peruste

Hallintosäännön § 21 mukaan elinvoimalautakunta päättää yksityisteiden harkinnanvaraisten kunnossapitoavustusten jakamisesta talousarvion puitteissa. Yksityistieavustus ei ole kunnan lakisääteinen velvoite, mutta kunta voi avustaa harkinnanvaraisesti yksityisteitä.

Vaalan kunnan yksityisteiden avustamisohjeen (kunnanvaltuusto 21.4.2022 § 37) mukaan; elinvoimalautakunta päättää yksityisteiden perusparannuksen avustusten hakemisen määräajoista, avustuksen hakemisen tavasta, avustushakemuksen sisällöstä, avustuksen suuruudesta sekä avustuksen saajat talousarvioon varatun määrärahan puitteissa. Avustusta tulee hakea sinä vuonna, kun hanke on päätetty toteuttaa. Kunta osallistuu niiden tiekuntien perusparannushankkeisiin, joihin valtio on myöntänyt perusparannusavustusta budjettiin varattujen määrärahojen puitteissa. Kunnan avustuksen suuruus on 10 % ELY-keskuksen hyväksymistä hankkeen kokonaiskustannuksista. Kunnan myöntämä perusparannusavustus maksetaan tiekunnalle perusparannushankkeen valmistuttua, ELY-keskuksen hyväksymien, toteutuneiden kustannusten perusteella. ELY-keskuksen avustuspäätöksessä hyväksymistä kokonaiskustannuksista lasketusta, 10%:n enimmäisavustusmäärästä voidaan maksaa ennakkona 50%, kun hankkeen toteuttamisen työt on todisteellisesti aloitettu ja hankkeelle on kunnanavustusta myönnetty. Elinvoimalautakunta voi harkinnanvaraisesti, perustellusta syystä, maksaa suuremman ennakkomaksun kuin 50 %.

Valtioneuvosto on 8.12.2022 antanut asetuksen yksityistieasetuksen väliaikaisesta muuttamisesta vuosille 2023-2025. Näiden kolmen vuoden aikana tiekunta voi saada valtionavusta muun muassa yksityistien parantamiseen nykyistä suuremmalla avustusprosentilla. Yksityisteiden korjauskustannukset ovat nousseet merkittävästi viime vuosina muun muassa inflaation ja energiakriisin takia. Valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa 2021-2032 on linjattu, että valtio korottaa yksityisteiden valtionavustusten avustusprosenttia. Myös hallitusohjelmaan on kirjattu, että yksityisteiden peruskorjausmäärärahat turvataan ja että alemman tieverkon ja yksityisteiden korjausvelan tulee vähentyä.

Asetusmuutoksen tavoitteena on kannustaa tiekuntia parantamaan ja korjaamaan yksityisteitä sekä vähentää yksityisteiden korjausvelkaa.

Vaalan kunta on hyväksynyt talousarvion kunnanvaltuuston kokouksessa 15.12.2022 § 120, jossa ei ole ollut mahdollista huomioida mahdollista valtioneuvoston 8.12.2023 antamaa asetusta ja sen mahdollista vaikutusta kasvavina yksityisteiden perusparannushankkeiden hakemuksia. Arvio kunnassa on pohjautunut edellisvuosien keskimääräiseen hakemusmäärään.

Yksityisteiden harkinnanvaraisten kunnossapitoavustusten tilanne

Elinvoimalautakunnan kokouksessa 9.5.2023 tekninen johtaja § 91 käsitteli teknisen johtajan katsauksessa yksityisteitä koskevaa kunnossapidon peruskorjausten määrärahojen tilannetta. Talousarvioon varattu määräraha 30 000 euroa on jo jaettu vuodelle 2023.

Kuntaan on tullut uusi hakemus, jonka kunnan maksettava 10% osuus olisi 49 626 euroa. Peruskorjauksen toteutus on vuodelle 2023.

Yksi hakemus on alustavan tiedon mukaan tulossa lisää, mikäli ELY-keskus hyväksyy hankkeen.

Elinvoimalautakunnan jäsenet yksimielisesti esittivät § 91 suullisesti tekniselle johtajalle valmisteltavaksi seuraavaa:

- lisämäärärahaa haetaan 200 000 euroa vuodelle 2023
- 30.6.2023 mennessä ELY:n hyväksymät hankkeet rahoitetaan
- valmistelu viedään seuraavaan kunnanhallituksen käsittelyyn ja valtuustoon päätettäväksi
- vuodelle 2024 hakemusehdot määriteltävä
 - o hakemukset haettava 30.3.2024 mennessä
 - o hakemus pisteytetään vaikuttavuuden arvioilla
 - vakituisia asukkaita
 - elinkeinojen merkittävyys
 - muu merkitys

Yksityistien peruskorjausavustusten käsittelyyn liittyvät vaiheet etenevät seuraavasti:

- Vaalan elinvoimalautakunta esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle mahdollista lisämäärärahaa

Mahdollisen määrärahapäätöksen jälkeen elinvoimalautakunta käsittelee hakemukset hakemusjärjestyksessä, jotka on hyväksytty 30.6. mennessä ELY:llä.

		Päätösvaihtoehto: 200 000€ lisämääräraha hyväksytään	Päätösvaihtoehto: Ei lisämäärärahaa hyväksytä
Taloudelliset vaikutukset	Välittömät vaikutukset	Peruskorjausavustus nousee yht. 230 000€. Yksityistieavustus yhteensä 480 000€. Osuus n. 1,76 krt vuoden 2023 vakituisen asumisen kiinteistöverotulosta.	Peruskorjausavustus yht. 30 000€. Yksityistieavustus yhteensä 280 000€. Osuus n. 1,02 krt vuoden 2023 vakituisen asumisen kiinteistöverotulosta.
	Pitkän aikavälin vaikutukset	ELY jakaa korotettua määrärahaa vuosina 2023-2024, vuosi 2025 kirjanpidollinen vuosi, ei jakoa. Kunnan lainanmaksukyky heikkenee. Toteutuneet tiet hyvässä kunnossa 10-20 vuotta.	Kunnan lainanmaksukyky pysyy ennallaan.
Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset	Välittömät vaikutukset	Avustettavien tiekuntien liikenneväylät paranevat. Ikäihmisten/tarpeessa olevien kotona-asumisen tukeminen paranee.	Tiekunnan omavastuu nousee perusparannuksen 10% osalta päätöksessä tai tien perusparannusta ei toteuteta.
	Pitkän aikavälin vaikutukset	Ikäihmisten/tarpeessa olevien kotona-asumisen tukeminen paranee. Avustettavien tiekuntien liikenneväylät paranevat.	Ihmisten omavastuuosuus kasvaa yksityisteiden hoidossa. Avustamisen
Ympäristöön kohdistuvat vaikutukset	Välittömät vaikutukset	Yksityisteiden kunto paranee peruskorjausten osalta.	Yksityisteiden kunto jää tiekunnan harkintaan.
	Pitkän aikavälin vaikutukset	Liikennöinti paranee yksityisteillä.	Yksityisteiden korjausvelka kasvaa.
Yrityksiin kohdistuvat vaikutukset	Välittömät vaikutukset	Mahdollistaa yrityksille liikevaihtoa korjauksissa. Yritysten liikennöinti paranee korjauskohteissa.	Ei välittömiä vaikutuksia.

Pitkän aikavälin vaikutukset	Lisää elinkeinon harjoittajien liiketoimintamahdollisuuksia. Yritysten liikennöinti paranee korjauskohteissa.	Liikennöinti hidastuu korjausvelkakohteissa.
------------------------------	---	--

Esittelijä	Tekninen johtaja Kaikkonen Matti
Päätösesitys	Elinvoimalautakunta esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle mahdollista lisämäärärahaa.
Päätös	Osmo Mustonen teki vastaesityksen jossa: Elinvoimalautakunta esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että yksityisteiden peruskorjauksiin osoitettua määrärahaa korotettaisiin 200 000 eurolla. Koska tiekuntia ei ole aiemmin tiedotettu mahdollisista rajoitteista vuoden 2023 osalta, niin avustukset hoidetaan aiemman linjauksen osalta vuonna 2023 eli kunnan avustus ELYn hyväksymistä kustannuksista on 10 % siltä osalta tietä, joka on hyväksytty kunnan avustuksen piiriin kunnossapidon osalta. Tie kuntien tulee ilmoittaa kuntaan 31.8.2023 mennessä hankkeet, joille haetaan ELYn rahoitusta vuonna 2023. Samalla ilmoitetaan peruskorjaukseen suunniteltu ajankohta. Syksyn aikana lautakunta linjaa vuodelle 2024 peruskorjausavustusten hakemiseen liittyvän ohjeistuksen, joka tiedotetaan hyvissä ajoin tiekunnille. Elinvoimalautakunta hyväksyi vastaesityksen yksimielisesti. Hyväksyttiin Pykälän käsittelyn jälkeen pidettiin tauko klo 17.10 - 17.20